

ԳԱՅՐԵՆԻՔ

ՇԱՔԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ կը հրատարակուի ամեն Շաբաթ օր: — Բաժանորդագրութեան պայմանք ևն Պոլսոյ և Գաւառաց համար, բոլորատարութեան ծախք միասին 50 դր: — Վեցամսեայն մէկ ֆառորդ Օսմ. ոսկի: — Ձեռքէ կը ծախուի 40 փարպի: — Ու եւ է գիր և ցամաք պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ, Մ. Սարրեան տպարանը, Մերման չարշու Ռիչմոն Էմբլեմի խան րիւ 20:

ԹՂԹԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԲԱՐԵԿԱՐԴՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՅՍ

Պապին վերջին կոնգրակին նկատմամբ Հայ եւ Եւրոպական թերթերու մէջ թէ նպատակը եւ թէ անընդհատ քննադատութիւններ եղան, եւ ի մէջ յաւելցնելով «Մէնմուայը ախպար» պապական լրագրոյ 1176 եւ 1178 թիւերուն մէջ՝ ասկնարկ մը Հայ ազգին այժմեան վիճակին վրայ: Խորագրոյն ներքեւ չարունակելի յօդուածըն ստիպեց զիս մի քանի խօսք եւս ըսել, որովհետեւ անմարտելի ստուծիւններ եւ խմաստակութիւններ կը պարունակէր իւր մէջ. տակաւին չարունակելի այդ յօդուածներուն հեղինակին անունը թէ եւ մեզ անծանօթ է, սակայն գրութեան ոգին եւ նպատակը մեզ կը ծանօթացնէ անոր պապական լինելն, ի՞նչ փոյթ ո՞վ կուզէ թող ըլլայ, մեր նպատակն յօդուածոց էական գլխաւոր կէտերն քննադատել է:

Յօդուածագիրը կ'ըսէ—միւս մասը (Հայ ազգի) Ռուսիոյ մէջ, թէպէտ եւ զգալի զարգացումն ունեցած է, բայց այդ զարգացումը յաւէտ անհատական է, իսկ ըստ այլ մասանց եւ մանաւանդ հանրութեան տեսակէտով նա եւս նախանձելի վիճակի մը մէջ չէ. եւ ութսուն միլիօն Սլավոնցի մը մէջ Հայ տարրին ինչ անըստոյգ վախճան ունենալը անուրանալի է: — Յօդուածագիրը սոյն տողերով Ռուսահայ կենաց վրայ իւր ունե-

ցած «կատարեալ տգիտութիւնը» կը յայտնէ եւ իմաստակութեան մէջ կ'իյնայ. վասն զի՝ Ռուսահայք ունին ներկայ դարուս ողւոյն եւ մանկավարժութեան համապատասխանող չափաւոր թուով կրթարաններ, մանկավարժներ, լուրջ թերթեր, դժուրեւեւ յարկեր, ընկերութիւններ, կառավարական բարձր պաշտօնեայններ, աղքատաց պաշտպան պանծալի բարերարներ, կարող եւ հմուտ կղերականներ, բժիշկներ, փաստաբաններ, նկարիչ վիպասան՝ բանաստեղծ, եւ այլ արժանաւոր մասնագէտներ՝ որպէս հնազանդ պտուղաբեր մեքենագէտ, սրտնց հեղինակութիւնը Եւրոպա աշխարհն իսկ դարձուցած է. չեմ կրնար հասկնալ թէ յօդուածագիրը անհատական զարգացումն ըսելով ի՞նչ հասկցնել կուզէ, միթէ՞ կուզէ որ ամենքն ալ միեւնոյն ժամանակ մանկավարժ, խմբագիր, բժիշկ կամ այլ մասնագէտներ լինին... որպիսի իմաստակութիւն. միթէ հանրային զարգացում չէ՞ այս ամենը, եւ նախանձելի վիճակ մը, մանաւանդ թրքահայերու հետ բաղդատմամբ: Սրտ, Ռուսահայք քանի որ ունին վերեւ յիշատակուած լուրջ եւ հիմնական գործունէութիւն, երբէք անստոյգ վախճան չեն կրնար ունենալ եւ չը պիտի ունենան ալ, աւելի կ'սկսած կրնայ ըլլալ թրքահայոց վրայ քան Ռուսահայոց:

Յօդուածագիրը կ'ըսէ—ի՞նչ բազմակորոյս արդիւնք չը պիտի արտայայտէ վերջին հրատարակեալ օրէնքն, որով Ռուսիոյ Հայ վտրժարանաց աճողկոյներու մէջ միայն Հայ լեզուն պիտի աւանդուի: — Յօդուածագիրն երեւակայածին նման այն աստիճան բազմակորոյս արդիւնք չ'ունեցաւ եւ չը պիտի ունենայ ալ, քանի որ Ռուսահայք ունին հանրային լուրջ դաստիարակութիւն եւ գործունէութիւն, սոքա թրքահայոց նման չոր ու ցամաք խօսքերով միայն չեն շատանար այլ արդիւնաւոր գործերով, պարզ յայտնի կ'երեւայ թէ յօդուածագիրը առանց ուսումնասիրած ըլլալու Ռուսահայոց կեանքը թրքահայոց վրայ նայելով կը խօսի ու կը վճռէ... կը

յիշեն անշուշտ մեր ուսումնասիր ազգայինք թէ՛ Ռուսահայ վարժարանաց փակման ժամանակ «ազատ տպարանէ» ելած յայտարարութիւն մը ամբողջ Ռուսահայոց մէջ ցրուեցաւ եւ օգտակար արդիւնքներ յուսալ բերաւ, մենք պէտք է աւելի վախ ունենանք եւ ազգակորոյս նկատենք Պասլին կոնդակին պէս շոյիչ խօսքերը, քան թէ Ռուսիոյ ճշունակները, ապացոյց կուզէ՞ք, թղթատեցէք անցեալ եւ ժամանակակից պատմութիւնները, հետեւեցէք ընդհանուր ազգաց շարժմանց եւ ձգտումներուն: Գերմանիոյ բանակին մէջ 18 տարի ղինուորութիւն ընող կարծեցեալ գերմանացին՝ Բալ Սլոյաս Լորէն, կը պոռայ... ի՞նչ արդիւնք ունեցաւ կը հարցնեմ, Գերմանացւոց 18 տարուան ջանքերը, զոհողութիւնները եւ մեծ մեծ գումարները որ այդ նպատակի համար վատնուեցան— ո՛չինչ: Եւ միթէ՞ Ռուսիոյ՝ Հայոց վրայ բանեցուցած ճշունակը այդ աստիճան ալ խիստ եւ հիմնական էր... երբէք:

Յօդուածագիրը կըսէ— բայց եթէ էջմիածնական Հայ եկեղեցին ԱՆՏԱՅԱՆ է ըսելը զոր եւ իցէ Սաջապատ եկեղեցի եւ անոր դաւանութիւնը ընդունիլ եւ ընդունելի համարել կը նշանակէ, թէպէտեւ ԷԱՅԱՆ տարբերութիւն ունենան, կամ ԱՆՏԱՐԵՐ զինքն կը հրատարակէ, չեմք գիտեր, թէ այդպիսի եկեղեցի մը ի՞նչ հիմն ունի եւ ինչ տեսողութիւն կրնայ ունենալ:— Ձեր կարծածին պէս Պ. յօդուածագիրը «էական» տարբերութիւններ ունեցող դաւանութիւնք չընդունիր, եթէ Ձեր կարծածին պէս ընդունէր «միութեան» գործը չուտով գլուխ կ'եղնէր... ուրեմն դարձեալ իմաստակութեան մէջ կ'լինեք: Էջմիածնական Հայ եկեղեցին կը հաւատայ թէ՛ ըստ բանին Ս. Աւետարանի՝ իրմէ տարբեր եկեղեցեաց մէջ գտնուող «ճշմարիտ հատուցեալք» պիտի կրնան մտնել յարքայութիւն երկնից, եւ պիտի միանան յօգեաց դասուն, որ չունին այս համալուծու ուրիշ եկեղեցիք եւ սորա համար է որ մեք ճշմարիտ հայքս կը սրբծիմք մեր եկեղեցւոյ սոյն «ազատական» ողբով, եւ այս է հիմն մեր եկեղեցւոյ եւ իւր աւետարանութիւնն ալ Քրիստոսի թուականէն կ'սկսի եւ մինչեւ այսօր կը շարունակէ եւ պիտի շարունակէ ընդ գլխով Ստուածորդւոյն յաւիտեան յաւիտենից, ամէն:

ՏՕՔԹՂՕՐ Ե. Յ. ՓԱՇԵՆՆ

27 Սեպտ. 1888 Բաղու

(Ետըւնակիլ)

Յանուն անկողնակալութեան կը հրատարակե՞ք հետեւեալ նամակը:

Առ Վ. Ս. Հ. Գլխավոր Տէրէի Իւսկիւտարցին՝ Ի Հայրենիք թիւ 3303րդ:

Իւսկիւտարու Ս Խաչ վարժարանին վրայ կողորդիլոսի արցունք թափելու համար յաջողեր էք սողալ Հայրենիք պատուական թերթին մէջ եւ հոն ձեր եւ ձեր նմանեաց յատուկ սծով մը յիշեալ թաղի վարժարանաց խանդարման պատճառ համարեր էք թաղական ազգայի մը տունը վարձու բռնող պատուարժան ուսուցիչ մը: Եւ ում նուիրել ուղեր էք անպիսի մակդիրներ որք արդէն յոշովայնէ ձեր ժառանգեալ տիրոջներն են:

Բոլոր Իւսկիւտարցին այլ ոչ ձեզի նման Պիւլ-

պիւլ Տէրէցին գիտէ թէ Ս. Խաչի վարժարանաց խանդարման եւ թաղային խռովութեանց պատճառներն էին, եւն եւ պիտի լինին դպրոցի պաշտօնէից ասիկաբութիւնը, եկամտից անբաւականութիւնը եւ դպրոցին նիւթական վարչութիւնը ստանձնող անձանց անձեռնհասութիւնը ու չէթէ ձեր ակնարկած ուսուցչին կարծեցեալ բանտարկութիւնն, զոր ընել ոչ պէտք ունի եւ ոչ ալ կը զիջանի, որովհետեւ կարող է նա, իբրեւ Իւսկիւտարցի, յայտնի բողոքել դպրոցական զեղծմանց դէմ, եւ իւր բողոքն ալ՝ պէտք եղած տեղը, պէտք եղած կերպով լսելի ընել եւ գործադրել տալ: Ս. Խաչի վարժարանք բարեկարգ մնացած են երբ զանոնք վարած են Տօբթօր Վ. Թորգոմեանի, Աւետարանի, Հարէնցի նման կարող, փորձառու եւ դպրոցական գործոց հմուտ հոգաբարձութիւնք, որոց շարքը կրնանք դասել ներկայ Հոգաբարձութիւնն որ Իւսկիւտարի բարեկիրթ երիտասարդ ուսկեան ծաղիկն ու փայլն է:

Բայց կերեւի թէ դուք ձեր անձին պէս անձնական թուազուրկ հաշիւ մ'ունեցած էք ձեր ակնարկած անձին հետ, ուստի ձեր անձնական դձուձ կըքննարկեալ թիւ մը ճարտու համար ինդորոյն հանրական երևոյթ մը տալ խելագարեր էք, որով անպատուած էք նաեւ Ս. Խաչի Թաղական Խորհուրդն որ իբր թէ ինքը իւր պաշտօնին տգէտը՝ ասոր անոր կրաւորական կոյր գործիքը, ասոր անոր խաղալիքը կը լինի: մենք այդ մասին ձեզ հետ համակարծիք չենք: Ասով երևոյթի մը պատճառն հասկնալու մէջ ալ միայն անհասկանալի իմաստակ մը լինելնիդ կը հաստատէք: Իսկ յառաջարանիդ մէջ միայն Ս. Խաչի վարժարանին վրայ խօսիլ առաջարկելով, եւ վերջաբանիդ մէջ մէկէ աւելի վարժարանաց նկատմամբ դաւանցելով՝ կապացուցանէք որ տրամաբանելու մէջալ տգէտ խորհրդածու մ'էք:

Մուր մուրի վրայ քսելով, կը զրաբանէք թէ՛ ձեր ակնարկած ուսուցիչն ոչ միայն Ս. Խաչի այլ եւ Հայկազնեան եւ Իճատէի վարժարաններն եւ խանդարած է, սակայն կ'անգիտանաք թէ երբ Իճատիէի վարժարանն Արնավուտեան էֆէնտիի յանձնուեցաւ, այդ ուսուցիչն էր որ բարոյապէս եւ գործնականապէս աջակից եղաւ իրեն յաղթելու այն դժուարութեանց, որ ի սկզբան ամէն վայրկեան իրեն դէմ կ'եղնէին: Եւ անշուշտ խուլ եղած էք լսելու այն շնորհակալիք զոր Արնավուտեան էֆէնտի յայտնեց առ իւր նախկին աջակիցն՝ իւր այս տարուան դպրոցական մրցանակաբաշխութեան հանդէսին մէջ: Պ. Աղաճանեան ալ չկրնար մոռնալ որ ձեր ակնարկած ուսուցիչն, միշտ իւր վարժարանին համար բարեկամական զգացումներ տածած է:

Եւ որպէս Հայրենիքի խմբագրութիւնն իսկ հերքելով ձեր ստախոս բարբառնաք հաստատած է ձեր ակնարկած ուսուցչին տաղանդն ու արժանիք, նոյնպէս գնահատած են և դրուատած պաշտօնական վկայագրերով Պ. Պ. տը Սալվի, Կրանէի, Հ. Իփէկճեանի, Մէզպուրեանի և Պէրպէրեանի նման համբաւ և արժէք ունեցող կրթական հոյակապ անձնաւորութիւններ, որոնց առաջին երկուքը Կայսերական Լիսէի սնօրէններն եղած են՝ ուր չորս տարիի մօտ պաշտօն վարած է ձեր ակնարկած դասատուն և հոն ունեցած է աշակերտներ, որ այսօր թէ կրթական և թէ վաճառականական և թէ սեղանաւորական ասպարէզներուն մէջ գերազանց փայլուն վիճակ մ'ունին քան զձեզ:

Բայց ամեն անոնք որ գիտեն ձեր բնաւորութիւնն, չեն զարմանար այդ պղծալի գրածիդ վրայ, դու որ խիղճ չես բրած զըպարտել քու նախկին ուսուցիչդ, ինչպէս որ նախատինք ըրիք իւր համբաւաւոր հաստատութեամբն և նշանաւոր՝ ազգին պատիւ բերող այն մեծանուն դաստիարակին՝ որոյ վարժարանին մէջ ընդունեցար քու թերաւարտ ուսումը....

Չարժեք աւելի խօսիլ. զքեզ հասարակաց դատաստանին կը յանձնեմ:

Վ. Մ. Գ.

Իւսկիւտար 4 հոկտ. 1888

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Մէկուկէս միլիոն ոսկւոյ նոր փոխառութեան արժէթուղթերն, որք 70,000ի չափ են, սկսան տպագրուիլ:

—«Թարիգ» կիմանայ թէ Դատական նախարարութիւնն և Դատական ժողովն որոշած են դատաստանի ենթարկել Տիգրանակերտի վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Ֆէթիհ պէյն, որ արդէն պաշտօնանկ եղած է պաշտօնավարութեան մէջ դործած ինչ ինչ զեղծմանց պատճառաւ:

—Երկրագործական դրամատան ընդհանուր վարչութեան թղթակցութեանց առաջին քարտուղար անուանուած է Էվգաֆի նախարարութեան թղթակցութեանց գիւնանի քարտուղարներէն Մահմուտ Նէտիմ էֆէնտի. Նոյն դրամատան կեդրոնական ընդհանուր արկղակալ անուանուած է Խաչիկ էֆէնտի. Հաշուակալութեան և թղթակցութեան գիւնաններու քարտուղարք կարգուած են Աւետարական և Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօ-

նառան քարտուղարներէն: Այս անուանմանը կատարուած են մրցման քննութեամբ: Այս կերպիւ երկրագործական դրամատան կեդրոնական վարչութիւնը վերջնական կերպիւ կազմաւորուած է:

Դաւառաց ճիւղերու սնօրէնք, հաշուակալք և արկղակալք Պօլսէն պիտի ընտրուին ենթարկըւելով մրցման քննութեան. իսկ քարտուղարք և այլ պաշտօնեայք դաւառաց մէջ:

—Պօլսոյ ելմտական քննիչի պաշտօնը ջնջուած և ամսաթուղիք՝ հինգ հազար զրուշ, Մալիէի գանձուն թողուած է:

—Ելմտական նախարարութիւնն հրահանգ ուղղեց՝ ամեն կողմ թէ այն դաւառակներու մէջ ուր նօտարներ «Մուգավէլաթ Մուհադրիբի» չեն գրտնուիր, այդ պաշտօնը պիտի կատարեն Խտարէի Ժողովներու քարտուղարք և այս մի միայն տրոց վարձակալութեան տրուելու առթիւ եղած մուրհակներու համար:

—Դաւառման Լեոն պէյ Այսթէֆանոսի մէջ տիպար ազարակ մը հաստատած է բոլորովին եւրոպական դրութեամբ: Այս ազարակի տարածութիւնն է երեք հարիւր կալ և երկրագործական բոլոր դործիքներն Եւրոպայէն բերուած են նորահար գրութեանց համաձայն: Այսթէֆանոսի ուրիշ ազարակի տէրերն ևս սկսած են այդ մեքենաներէն և դործիքներէն գնել, անձամբ տեսնելով նոցա մեծամեծ օգուտներն: «Թարիգ» յիշելէ յետոյ թէ այս պատճառաւ Այսթէֆանոսի այս տարուան տասանորդի տուրքը յաւելում մը կրած է, մեծ գովեստիւք կը խօսի Լեոն պէյի այս ձեռնարկին վրայ որ մեծ արժէք ունի երկրագործութեան բարեօրման և յառաջդիմութեան տեսակէտով:

—Ներքին գործոց նախարարութիւնն հրահանգ ուղղեց ամեն կողմ թէ յետ այսօրիկ նամակատանց մէջ ծանր կշռող նիւթեր չպիտի ընդունուին իբր թղթատարական ծրար:

—Ռուսական և աւստրիական դեպպանք շարթուս Պէօլիւքտէրէէ Բերա պիտի փոխադրեն իրենց բնակութիւնը:

—Բերայի պատժական ատենան երկամեայ բանտարկութեան և չորս ոսկի տուգանաց դատապարտեց մէկ քանի անձեր որք ի Բերա բժշկութիւն կընէին առանց վկայական ունենալու:

—Ի Վիէննա հիատարակեալ «Նուվէլ Բրէս Լիպրը», ի Հռոմ հրատարակեալ «Իդալի» և ի Պրիւսէլ հրատարակեալ «Էնտէրանտանս Պէլժ» լրագիրներուն ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ:

—Ի Սեւ ծով Տէրքոսի յըջակայ Աղաճլը անուն ծովեզերեայ տեղւոյն բացերը հեղինական առագաստանաւ մը ընկղմեցաւ: Նաւաստիք մահոյկով

մը ազատուիլ փորձեցին սակայն մակոյկն ալ խոր-
տակելով ամենքն ալ խեղդուեցան:

— Պէրլին, 19 հոկտ. — Երէկ ի ֆոնտամ տեղի
ունեցաւ ի յիշատակ Յրետերիկ Կայսեր կառուց-
ւող հոյակապ շիրիմին առաջին հիմնաքարին դե-
տեղման արարողութիւնն, ի ներկայութեան Վիլ-
հէլմ Կայսեր կնոջ, (Աւելուած-Վիլքթորիա Կայս-
րուհւոյն), Յրետերիկ-Վիլքթորիա Կայսրուհւոյն,
իւր դստերց, Յունաստանի գահաժառանգին, և
այլոց: — Պէրլինի քաղաքապետն ու քաղաքային
խորհուրդն ուղերձ մը մատուցին Յրետերիկ Վիլք-
թորիա Կայսրուհւոյն, որով կըսեն թէ Պէրլին քա-
ղաքն, ուր անքնգէտ զարգացումը միշտ առաք-
կայ էր Յրետերիկ Կայսեր հոգածութեան, կը
փափարի անոր յիշատակը մշտնջենաւորել, անոր
անուան նուիրեալ յիշատակարանով մը: Այս հաս-
տատութիւն, հանդուհեալ Կայսեր դադափառաց
համեմատ, պիտի նուիրուի ժողովրդեան ընդհա-
նուր բարեկեցութեան վերաբերեալ նպատակի մը,
և քաղաքային անտուկէն առ այս 500,000 ֆրանք
պիտի յատկացուի: Նպատակին որոշումը կը թող-
ուի Յրետերիկ - Վիլքթորիա Կայսրուհւոյն, որ
իրեւել գիտակ հանդուցելոյն ամեն խորհրդոց յո-
գուտ ժողովրդային բարեկեցութեան, արժանի է
նորա գաղափարներն ի դորձ դնելու պատուոյն:
Կայսրուհին յորդարտասուք թափելով լսեց քա-
ղաքային խորհրդոյ ուղերձին ընթերցումն: Եւ
երախտագիտութիւն յայտնելով, հաւատեց թէ
այս հաստատութեան համար նպատակ մը պիտի
որոշէ հիմնադրաց ցոյց տուած իմաստովը:

— Հարուստ Մաճառ մը, Պ. Ստեփան Ռէօլը,
որ այս օրերս մեռաւ, արդէն կը յորջորջուի Մա-
ճառաց ֆիպօտին: Ղի ի կենդանութեան ըրած
կըթական կարեւոր նպատակներէն զատ, իւր կը-
տակաւ ալ 270,000 ֆիօրին թողած է մաճառ Կա-
ռավարութեան՝ կըթական նպատակաւ դործած-
ուելու համար:

— Գերման կառավարութիւնն հրամայեց Ալգաս
Լոռէնի բժշկաց որ այսուհետեւ իրենց գեղադիր-
ները կամ լատիներէն գրեն և կամ գերմաներէն:
Ֆրանսերէն կրնան գրել ա՛յն գաւառաց մէջ միայն
ուր ժողովուրդը ֆրանսերէն ևեթ կը խօսի: Ալգաս
Լոռէնի բժիշկներն, որք ֆրանսերէն լեզուաւ կըր-
թութիւն առնելով վարժուած են ֆրանսերէն ևեթ
գրելու, չատ դժգոհ են:

— Լոնտոն 20 հոկտ. — Թայմը կըսէ թէ Վիլ-
հէլմ Բ. գոհ պէտք է լինի այժմ: Ղի Աւստրիա
և իտալիա սերտիւ կապուած են գերմանական
աշխարհավարութեան հետ: Ռուսիա միտքը գրած է
պահել չէղորդիւր մը, և Ֆրանսոս մեկուսացեալ
կը մնայ: Ուրեմն, միակ կարելի վտանգը Պուլկա-
րիոյ կողմն է, բայց հաւանական չէ որ Պուլկարը

որչափ ալ ուղեն իրենց վրայ խօսիլ տալ շարու-
նակ, համարձակին Եւրոպիոյ դժգոհութեան դէմ
դնել: «Թայմը» կեղրակացնէ թէ առ այժմ ընաւ
վտանգ չկայ Եւրոպիոյ խաղաղութեան:

— Մատրիտ 20 հոկտ. — Ի Սարակուսա, Ժողս-
վըրդային ցոյց մը տեղի ունեցաւ Պահպանողակա-
նաց կուսակցապետ Պ. Բանովաս տէլ Բասթիլլոյի
դէմ, որ կը ջանայ տապալել Պ. Սակասթայի ա-
զատական նախարարութիւնն: Ամբոխն երգեց
«Մարտիկէզի» յուզիչ երգն: Ոստիկանութիւնը չատ
մը մարդիկ ձերբակալեց:

— Պէրլին 20 հոկտ. — «Բրէօյձ Չայդուսի» կը
ժանուցանէ թէ ի մօտոյ Ռամպերթօ Թագաւորը
Պէրլին պիտի այցելէ: Յրետերիկ Կայսեր և Յրե-
տերիկ Վիլքթորիա Կայսրուհւոյն բարեկամ և մը-
տերիմ Տըթ. Յրիտպերկ ի մօտոյ պիտի հրաժարի
դատական նախարարութենէն եւ դորձէ պիտի
քաջուի, (անշուշտ Պիլմարք Իշխանին խուլ հակա-
ռակութեան պատճառաւ):

— Պրուսէլ 20 հոկտ. — Ռուսակա՛ն «Նօռ» իւր
այս աւուր խմբագրականաւ կըսէ թէ ո՛չ մէկ մեծ
Տէրութիւն այս պահուս կարող չէ ստանձնել ընդ-
հանուր պատերազմի մը պատասխանատուութիւնը:
Դիտել կուտայ նաեւ թէ Վիլհէլմ Կայսեր կողմէ առ
Պ. Կիրս ականակուռ Սև Արծուի պատուանշանին
չնորհումն ապացոյց է թէ պուլկարակն լինդիրն
ի մօտոյ պիտի լուծուի Ռուսիոյ խնդրած եղանա-
կաւ:

— Ի Փարիզ Թիւրլըրի պալատան տեղն հա-
սարակաց պարտէզ մը պիտի լինի, և 1789ի Յեղա-
փոխութեան մէկ յիշատակարանը պիտի կառուց-
ուի հոն:

— Գերմանական նաւատորմն որ Եորկիոս թա-
գաւորի գահակալութեան 25րդ տարեդարձի
տօնման առթիւ Պիրէոն զրկուած է, դեկտեմբերի
սկիզբը Ձմիւռնիոյ նաւահանգիստը պիտի դայ:
Այդ նաւատորմ, որուն հրամանատարն է դեր-
ժովակալ Հոլլամ, կը բաղկանայ հետեւեալ չորս
մարտանաւերէն, «Սգօք, Մոլթըք և Կնէյանս», ո-
րոց իւրաքանչիւրն ունի 2500 ձիու զօրութիւն
16ական թնդանօթ և 403ական նաւաստի, և
«Շառլօթ» ֆուէկադն որ ունի 3000 ձիու զօրութիւն
18 թնդանօթ և 426 նաւաստի, ընդ ամենը 70
թնդանօթ և 1135 նաւաստի: Հոլլամ դեր-ժովա-
կալն իւր նաւախմբով պիտի այցելէ նաև արևել-
եան ուրիշ նաւահանգիստներ:

— Վեհ. Սուլթանն հրամայած է արձակել
1300 թուականին գրուած զինուորները: Կայս-
սոյն հրամանն, որ անձնապահ զօրաբանակին մէջ
սկսած է դործադրուիլ, միւս զօրաբանակներուն
ևս հաղորդուած է:

— Մայրաքաղաքիս հեղինական դեսպանատու-

ներն հասած պաշտօնական տեղեկութեանց նայելով՝ վաւարի վաւարինս զօրավարն որ պաշտօն ունի Եօրիկոս թագաւորին կողմէ վեհ. Սուլթանին նուիրեալ Ս. Փրկչի պատուանշանը բերել ի Կ. Պօլիս, հսկանմբեր ամսոյ վերջը ճանբայ պիտի ելնէ Սթէնքէն:

— Յայտնի է թէ կայս. հրամանաւ երկաթուղի մը պիտի շինուի Բէօրիկէն ի Մանասթըր և անտի ի Սէրֆիէ և թէ առ այս հարկ եղած քըննութիւնները կատարելու համար յատուկ մասնախումբ մը ղրկուած էր այդ կողմերը: Արդ. նոյն մասնախումբն իւր պաշտօնն աւարտելով մայրաքաղաք վերադարձած է և ի մօտոյ պատրաստելով ծրագիրն ու քարտէսը պիտի մատուցանէ զայնքա Առեւտրական և Հանքօգուտ շինութեանց նախարարութեան:

— Սփիւայէն կը գրեն թէ ննջարան-կառախումբերու (Վալի-ն-լի) ընկերութեան ներկայացուցիչն որ վերջերս գնացած է բանակցիլ Պուլկարիոյ պետական երկաթուղեաց տնօրէնութեան հետ Արևելեան ճեպընթաց Կառախումբին (Սուիան է. քըսքէն) երթեկութեան ժամանակացոյցն որոշելու համար, աւարտեր է իւր պաշտօնը: Այդ կառախումբն որ յառաջիկայ նոյեմբեր 15ն (Ն. Տ.) պիտի սկսի բանիլ Բարիզէն ի Կ. Պօլիս, ի սկզբան շարաթը մէկ անգամ Սփիւայ պիտի հանդիպի: Այդ կառախումբով կարելի պիտի լինի 70 ժամուան մէջ Կ. Պօլսէն ուղղակի Բարիզ ուղևորիլ:

— Շաբաթէ մ'ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ տիրող անակնկալ ցուրտը կը մեկնուի երբ, ասնք թէ այս կիրակէ գիշեր Ագրիանուպօլսոյ մէջ քանի մը թիղ բարձրութեամբ ձիւն տեղացեր է: Այս պատճառաւ փայտին և ածուխին գներն յոթ բարձրացեր են անդ:

Փիլիպէի և Սփիւայի մէջ ևս ձիւն տեղացեր է, կ'ըսուի, և հռոտորի բարձունքն ծածկուած են ձիւնով: Նմանապէս ձիւններ է յԱլէմուղը:

— Մանասթըրէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այս կիրակի օր ձիւն տեղացեր է անդ:

— «Էլ Դահիլէ» կը ծանուցանէ թէ Բարձր. Խորիկին եղբայր Մահմուտ փաշա Կ. Պօլիս պիտի գայ ի մօտոյ:

— Սփիւայէն կը գրեն թէ Ֆէրտինանտ իշխանի մայրը՝ Բէլմանդին իշխանուհին մատանի մը և ոսկի չղթայ մը նուիրեր է Փիլիպէի լատին երէց Տ. Մէնինի:

— Ամերիկա հրատարակեալ «Նիւ Եօքս Ռէօրըյ» լրագրոյ ի Թուրքիա մուտքն արդիւնեցաւ:

— Վեհ. Սուլթանը վաւերացուցած է Սիւէզի ջրանցքի պայմանադիրը զոր Նախարարաց Խորհուրդը բարեխօսելով մատուցած էր Ն. Վեհափառութեան: Այս կերպիւ, կըսէ «Թարիզ», խնդիրը բոլորովին փակուած է:

Ըստ տեղեկութեանց նոյն թերթին, մեծ տէրութեանց գեապանք Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ հրաւիրուած են այդ պայմանագիրն իրենց ստորագրութեամբ վաւերացնելու և տէրութեանց միջեւ փոխանակելու:

— Վեհ. Սուլթանի աւագ թիկնապաշ Գուստփաշա հինգշաբթի իրիկուն ժամ 12ին կայսերական «Իզդէտտին» շողենաւով մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ ի Սեւաստարօլ, ներկայանալու համար Չարին որ այս պահուս Լիվաթիս կը գտնուի:

— Չէթինէի օսմանեան նախորդ. գեապան և Չինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամ Միրի-լիվա ճէվատ փաշա Աթէնք պիտի երթայ յանուն Վեհ. Սուլթանին շնորհատրելու համար Եօրիկոս թագաւորին գահակալութեան քսանհինգերորդ տարեդարձը: Ճէվատ փաշա, որ շարաթ մեկնեցաւ, Վեհ. Սուլթանի ինքնագիր մէկ նամակը կը տանի ուղղեալ առ Նոյիկոս թագաւորն:

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐԲ

Թ Ո Ի Ա Գ Ի Տ Ո Ի Թ Ե Ա Ն

Ընդարձակ
ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

Աշխատասիրեաց

Յ. Գ. ՓԱՆԱԳԱՆԵԱՆ

ՄԱՍՆ Բ.

Մանկավարժական նոր եւ դիւրուսոյց եղանակաւ եւ պարզ դիւրամբանելի ապացուցութեամբ կը խօսի հետեւեալ նիւթոց վրայ:

Չափք, կշիռք եւ դրամք. — Տասնորտական կոտորակք. — Յատկութիւն թուոց. — Հասարակ կոտորակք. — Թուրքիոյ հին եւ նոր չափուց եւ կշռոց բաղդատութիւնը. — Թուրքիոյ հին եւ նոր չափուց եւ կշռոց բաղդատութիւնը. — Իւրաքանչիւր դասի վրայ հրահանգք եւ գործնական խնդիրք, ընդամենն իբր 500. — Չանազան ցուցակներ, եւ. եւ այլն:

Գին 5 դրուշ

Ո Ի Ղ Ե Ի Ո Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

ՇՈՒՐՉ ՁԼՈՒՍՆՈՎ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ Բ. Մ. ՊՕՋԱՃԵԱՆ

Հոջախաւորն ժիւլ Վիւնի Ուղեւորութիւն յերկրի ի Լուսին անուն հեռաքրքրաշարժ փայտանութեան շարունակութիւնն եղող սոյն վէպը կը վաճառուի բոլոր գրավաճառաց քով:

Գին 8 դրուշ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Ամեն. Տ. Խորեն Ս. Արք-Եպիսկոպոսի Պատրիարքական ընտրութիւնն վաւերացնող Կայսերական Իրատէն Բ. Դրնէն յԱզգ. Պատրիարքարան հաղորդուելով երկուշաբթի իրիկուն, Պատրիարքական Գեր. Տեղապահ Սրբազանն սոյն վաւերացումը հեռագրաւ հաղորդեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, ծանուցանելով թէ հրաւիրակը պիտի մեկնին զինքն մայրաքաղաքս բերելու համար, եւ ստուգիւ Ազգ. Ժողովոյ, Կրօն. և Քաղ. Ժողովոց կողմէ կարգեալ հրաւիրակը երեքշաբթի առաւօտ խորհրդակցութիւն մը ընելով որոշեցին հինգշաբթի առաւօտ առաջին կառավարով մեկնիլ ի Նիկոմիդիա և անտի յԱրմաշ, եւ իրօք այնպէս ըրին. 3 Եպիսկոպոսունք, 2 Վարդապետք, 2 քահանայք և 10էն աւելի երեսփոխանք մեկնեցան ի Նիկոմիդիա ուր հասան ժամը 7ուկէսին. ի Նիկոմիդիա կազմեալ կարգադիր մասնախումբն ընդունեց հրաւիրակներն երկաթուղւոյ կայարանն ուր կապաւոր ժողովրդեան խումբն բաղմութիւն մը, Հրաւիրակը առաջնորդուեցան յառաջնորդարան ուր Գեր. Ստեփաննոս Եպիսկոպոս մեծ պատուով հիւրնկալեց. Նոյն իրիկունն փառաւոր սեղան մը տրուեցաւ Ազգ. հրաւիրակաց, ուր բաժակահարութիւնք եղան բարեմաղթութեամբք Վեհ. Սուլթանին, նորընտիր Ս. Պատրիարքին և Հայոց Ազգին համար, Հրաւիրակը ուրբաթ առաւօտ ոմանք կառքերով ոմանք ձիերով Արմաշ ուղեւորեցան, ուր մնալով գիշերը, շաբաթ առաւօտ ճամբայ ելան և նոյն օրն ժամը 9ին հասան ի Նիկոմիդիա, իրենց գլուխն ունենալով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, ինչպէս կը ծանուցանէր Գեր. Գարեգին Եպիսկոպոսի կողմէ առ Պատրիարքական Գեր. Տեղապահն ուղղեալ հեռագիր մը:

Կայսերական Գատրիյեէ անուն մեծ շոգենաւն երէկ (կիրակի) ժամը 5ին կամուրջէն մեկնեցաւ ի Նիկոմիդիա իւր մէջն ունենալով Վսեմ. Եղսուֆեան, Ս. Աղաբէկեան էֆէնտիններն. Վսեմ. Լեոն Պէյ Փալազեան և ուրիշներ, Վսեմ. Լեոն Պէյի հոգածութեամբն սեղան մը պատրաստուած է շոգենաւուն մէջ, Շոգենաւը այս առաւօտ ժամը 3ին կը մեկնի Նիկոմիդիայէն մայրաքաղաքս բերելու համար Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն և իւր ուղեկիցներն. որք հաւանականաբար ժամը 9ին մայրաքաղաքս կը հասնին և Գում-Գարուի նաւամատոյցը պիտի ելլեն, Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդի առաջնորդութեամբ Եկեղեցական Հարք.

Եպիսկոպոսունք, Վարդապետք և Քահանայք, Ազգ. Երեսփոխանք, Վարչութեան և Թաղ. Խորհրդոց անդամք պիտի սպասեն նաւամատոյցը և Ն. Սրբազնութիւնն հանդիսիւ պիտի բերեն ի Մայր Եկեղեցի, որոյ դրան առաջ պիտի սպասեն Պատրիարքական Գեր. Տեղապահն, Մայր Դիւանի անդամք և երգեցիկ դպիրք, Ասոնք «Հրաշափառ» շարականաւ պիտի առաջնորդեն Ն. Սրբազնութիւնն ի Մայր Եկեղեցի, Տաճարին դուռը լուսարարապետ Արթ. Տ. Սուքիաս Աւագ քահանայ շուրջաւ և գաւազան պիտի տայ Ն. Սրբազնութեան. որ Ս. սեղան ելնելով աղօթելէ վերջը օրհնութիւն և պահպանիչ պիտի տայ Ժողովրդեան, Միւսինոյն հանդիսիւ Ն. Սրբազնութիւնն Ազգ. Պատրիարքարան պիտի առաջնորդուի, այս միջոցին երգեցիկ դպիրք Ն. Սրբազնութեան անունն նուիրեալ նոր երգ մը պիտի երգեն, Ազգային Պատրիարքարանի մէջ պաշտօնական ներկայացում տեղի պիտի ունենայ:

Չորեքշաբթի առաւօտ ժամը 4ին Ազգ. Ժողով պիտի գումարի, ուր Ն. Սրբազնութիւնն ըստ Սահմանադրութեան ՈՒԽՏ պիտի կատարէ հանդիսաւոր կերպիւ և պիտի կրէ Պատրիարքական ԱՍԱՆ, Հաւանականաբար մի քանի օրէն Վեհ. Սուլթանին պիտի ներկայանայ Ն. Սրբազնութիւնն և պիտի ստանայ Սէճիտիէյի առաջին կարգի պատուանշանք, ինչպէս կը տրուի սովորաբար Պատրիարքաց. ու յետոյ Երջուղի Կայսերական պալատէն ուղղակի Բ. Դուռն երթալով պիտի այցելէ Մեծ Եպարգոսին և այլ նախարարաց:

Խառն Ժողովը հրահանգ ուղղեց Տիգրանակերտ որպէս զի վիճակին առաջնորդական ընտրութիւնը փութով կատարուի:

Պատրիարքական Գեր. Տեղապահ Սրբազանի կողմէ նամակներ ուղղուեցան Վսեմ. Արիկ Ունճեան, Մեծ. Պատրիկ Կիւլպէնկեան, Մեծ. Միքայէլ Յակոբեան և Մեծ. Տիգրան Կիւմիւլկէրտան էֆէնտիններու որպէս զի Պատրիարքական գահակալութեան ծախքերն հայթայթելու համար յանձնախումբ մը կազմեն:

Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան շնորհաւորական յատուկ գրով մը իւր կողմէ հրաւիրակ զրկեց յԱրմաշ Արթ. Տ. Գէորգ վարդապետն և Երուսաղէմայ բարապանն:

Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան շաբաթ օր Բ. Դուռն երթալով, Մեծ Եպարգոսի հետ տե-

սակցեցաւ: Երէկ առաւօտ ալ Գատը-Գիւղ վսեմ. Արիկ էֆէնտիի այցելեց:

Ն. Սրբազնութիւնն կը պատրաստուի այս կամ յաջորդ շաբթու ուղևորիլ յԵրուսաղէմ:

Լրագրոյս խմբագրութիւնն իւր խորին ցաւակցութիւնն կը յայտնէ Արեւելի վարչական խորհրդոյ Պատ. անդամ Մեծ. Յակոբ Էֆէնտիի, որ անդարմանելի կորուստ մը կրեց յանձին իւր ծաղկահասակ տիկնոջ: Յերկնից մխիթարութիւն կը հայցեմք:

ԲԱՌԴՐԴՈՅԻ

ՖԻԱՆՍԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ

10,000 Բառ. և ոճ
600 փոքրագիր երեսներու մէջ ամփոփեալ
Աշխատասիրեաց

Բ. Մ. ՊՕՋԱՃԵԱՆ

Գին 4 Դահեկան

Սոյն ֆինանսերէն է ի հայ բառգրքային իւր մէջ կը պարունակէ տիեզերական լեզուին ամենէն գործածական բառերն, եւ «մանաւանդ ոճերն ու ասացումներն», որոց շարք կը պակսին նոյն իսկ մեծ բառարաններու մէջ: Ինտիր թուղթ եւ տըպագրութիւն, անգլիական ճշմարիտ կազմ, եւ «առասպելական» կոչուելու չափ աժանութիւն, թող պարունակութեան ընտրութիւնն (որ մասնաւորապէս ձեռնհասներու գնահատութեան կը յանձնուի) աւասիկ այսօրիկ են յատկութիւնքն բառարանիս, որ սեպտեմբեր 15 ին ի հրատարակ կ'ենէ մասնաւորապէս ներկայ դպրոցական շրջանի առթիւ:

— 30 —

այսպէս չի ուրիշ ծախէ:»

Ճաշն աւարտեցաւ, բոլոր կոչնականք, զատ զատ խմբակներ կազմեցին: Խորին տխրութեամբ մը հեռացայ: Միայնակ էի պառչումս մէջ: Ծագիլի թաղարներով շրջապատուած էի: Հեռուն կը լսէի գինով գիւղացւոց ակումբի մը աղաղակները որք նոյնպէս կը տօնէին իրենց տիրուհւոյն անուան տարեդարձը: Արեւ մայրը կը մոռնէր և ես թողուած մնացի հոն՝ իմ միջին խորհուրդներուս մէջ, երբ յանկարծ Ալեք. սանտրինը քովս տեսայ:

— Չեմ գիտէր, ըսաւ ինձ, ինչո՞ւ մեծ մայրս կուզէ որ անպատճառ երգե՞մ, կը հաճիք ինձ օգնել կոոր մը գտնելու համար: Թաղմութեան մէջ երգել կ'ամաչեմ:

Նորա ձայնը մտացս խանգարումը մեղմացուց: Անոր հետ դաշնակիւն մօտեցանք, և մինչ մեք, երաժշտական տեսքերը աչքէ կ'անցնէինք, հանին և հրաւիրելոց մեծագոյն մասն զմեզ շրջապատեցին: Իւր երաժիշտները ծախող մարդն ալ այդ խմբին մէջ կը գտնուէր: Բայց հիմա չէր կարող զիս թշնամանել: Երկուքին մէջ բնաւ տար-

— 31 —

բերութիւն չիկար: Մատներս քաղցրանուազ դործիքին վրայ կը պտտցնէի և հոգիս կը վերանար արդէն դէպ ի տիտական երկրագունդն:

Յայտնի է թէ Ալեքսանտրին յուզուած էր, և երկիւղիւ սկսաւ երգը նուագել, բայց հաղիւ թէ սկսած էր, մատներս կանդառին դաշնակին վրայ, և իրեն դարձայ անընդդիմակ շարժմամբ մը: Գիտէք ի՞նչ է երաժշտութեան մէջ քօնթուալթն, խառնուրդ մ'է ուժգնութեան և փափկութեան, բռնութեան և քաղցրութեան, հաստատութեան և մեղկութեան, վերջապէս խառնուրդ մ'է որ սուր ձայնին (soprano) ընդերակցութեամբ արօտար կը քաղէ մարդուս աչերէն: Գիտէք, ի՞նչ է երկու կապոյտ աչաց յանկուցիչ դեղեցկութիւնը, և վեշտառանամեայ մանկամարդուհւոյ մը երգը, այս տարիքը կնոյ պաղպաղուն (resplendissant) տարիք է: Արարչին հիանալի ներդաշնակութիւնն է, ներդաշնակութիւն մը որ դողցես իմն կը յօդէ զերկիրն ընդ երկին: Ալեքսանտրին խիստ յըստակ քօնթուալթօ մ'էր, կապոյտ աչեր, և տաան ու վեց գարուններ ունէր:

ԳՈՐԾՆԱԿՆՆ ՆՈՐ ՔԵՐԱԿՆՈՐԻՒՆ
ՖԲԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵՂՈՒԻ

Աշխատանքիաց
Բ. Մ. ՊՕՁԱՃԵԱՆ

Հետեւողութեամբ հաշակաւոր քերականաց
Լաուուսի, Կէւարի, Պաշէի եւ Լաուիլէ միջոսի

Սոյն ընդարձակ քերականութիւն իւր մէջ կը բովանդակէ միւսաներէն լեզուի բոլոր կանոններն ու սկզբունքներն, հանդերձ գործնական հրահանգներով, եւ այնպիսի օգտակար ծանօթութեամբ որք ցարդ կը պատշաճին ուրիշ քերականութեանց մէջ: Մայրաքաղաքիս գլխաւոր վարժարանք սոյն գործը գնահատելով, աւելցնէ ընդունած են իրենց ուսմանց ծրագրին մէջ:

Գին 7 դահեկան

Դիմել կեդրոնական գրատուն, Չազմագճըլար թիւ 56:

ՆՈՐ ԱՂՕԹԱԳԻՐՓ

ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Համառօտ եւ վտրիկ աղթագիրք մը որ չառ յարմարութիւն ունի ըստնեաց համար եկեղեցւոյ մէջ գործածելու, եւ կը պարունակէ օրուան ամբողջ աղթքներն:

ՏԵՐ-ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ — Մ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ

— 32 —

Տակաւ առ տակաւ, քանի որ կերպէր, ձայնը կ'ուժոյնար, եւ ես կը յափշտակուէի:

Երբ ձայնը կտրեց, ծափահարութեանց շշուէ մը բարձրացաւ շուրջը, մի միայն ես չի կրցի բառ մ'արտասանել: Հանին դըրկեց զայն եւ ըսաւ ինձ,

— Ինչպէ՞ս կը գտնէք, աղէկ կերպէ՞:

— Կատարելապէս, պառասխանեցի ամօթահար, աւելի իմաստալից խօսք մը չընելուս:

— Հիմա կարգը ձերն է, ըսաւ:

Ալեքսանտրին մէկ կողմէն միւսը կը թռչտէր առանց յիս ուշադրութիւն դարձնելու: Երբէք կենացս մէջ փառասիրութեան այսքան ուժգին փափաք մը չէի կըրած, նստիլ յանկարծ դաշնակիւն առաջ, մինչ ամբողջ անօդուտ ու սին խօսակցութեամբ կըրաղէր, մինչ Ալեքսանտրին անշունչ խօսքերով յափշտակուած էր, այս ալ միայն ես կը հասկնայի, ստիպել զինքն որ զիս ունկնդրէ, եւ ուշադրութիւնը իմ վերայ դարձնէ, ահա հոգ կը կայանար իմ փառասիրութիւնս:

Նորա առ իս աղղած յոյզը, սովորա-

— 29 —

էր լռիկ եւ մեղամաղձոտ դիմօր: Ճաշին աւարտման մօտ, զուարթանալով նա՝ սեղանակիցներէն միայն հետ խօսակցութեան բռնուեցաւ: Մեքենայաբար ունկնդիր եղալ այս խօսակցութեան, եւ սարսուռօք իմի լսեցի սա հետեւեալ խօսքերը: «Աղէկ գործ մ'ըրի: Երկու գերի երաժիշտներ ունի, յորոց մէկ մին ծախեցի հազար ռուպլիով: չորս հազար փրանքը:

Քովս նստող երաժշտանքը ակնհայտ է վայր փափսաց: Երպէս յայտնի է, այս մարդարուեստասէր մը չէ, իսկ գալով ինձ, երաժիշտներէն մին անդամ երկու հաշար ռուպլի չեմ վաճառեր:»

Այժմ, ես չէի ներէր եւ ոչ մի աղանդականի որ իմ առաջս խօսէր իւր գերւոյն վրայ: Այն ատեն այդ խօսակցութիւնը զիս կ'ամչցնէր, եւ կը դողացնէր, զի ցաւալի կերպիւ իմ նախկին վիճակս վերադառնալ կատիպէին զիս, ուստի նայուածքըս Ալեքսանտրինի դարձնելով կ'ուզէի մը խիթարուիլ, եւ նորա ժպտով՝ հաշտուիլ մարդկութեան հետ: Ո՛հ, գոնէ նա, կըսէի իւրովի, նկատելով նորա քաղցր եւ անկեղծ գէմքը, գոնէ նա՝ երաժիշտ մը